

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
agnieszka.zywicka@wsei.lublin.pl

AGNIESZKA ŻYWICKA

W sprawie redefinicji funkcji administracji gospodarczej
w warunkach społecznej gospodarki rynkowej
(na przykładzie funkcji administracji miar)

On the Redefinition of the Functions of Economic Administration in the Social Market
Economy (Exemplified by the Functions of the Administration of Measures)

WPROWADZENIE

Wydawać się może, iż problematyka funkcji administracji gospodarczej jest tematem intensywnie, a przez to wystarczająco, wyeksploatowanym w dorobku prawa administracyjnego. Warto tu wymienić chociażby cenną pozycję monograficzną pt. *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej*¹ opracowaną pod redakcją B. Popowskiej, stanowiącą inspirację do napisania niniejszego tekstu. Można by przytoczyć jeszcze wiele innych doskonałych pozycji wybitnych przedstawicieli doktryny traktujących o funkcjach administracji publicznej, w tym przede wszystkim znakomity podręcznik M. Zdyba pt. *Publiczne prawo gospodarcze*².

¹ *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej. Księga dedykowana Profesor Teresie Rabskiej*, red. B. Popowska, Poznań 2006.

² M. Zdyb, *Publiczne prawo gospodarcze*, Kraków 2008. Dla przykładu można wymienić następujące pozycje: T. Rabska, *Prawo administracyjne stosunków gospodarczych*, Warszawa 1967; M. Jełowicki, *Funkcje współczesnej administracji – próba klasyfikacji*, „Organizacja, Metody, Technika” 1983, nr 4–5; *Struktura centralnego aparatu gospodarczego i jego funkcje (analiza prawna)*, red. L. Kieres, Wrocław 1989; K. Strzyczkowski, *Rola współczesnej administracji w gospodarce (zagadnienia prawne)*, Warszawa 1992; T. Kuta, *Funkcje współczesnej administracji i sposoby ich realizacji*, Wrocław 1992; C. Kosikowski, *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*,

Dynamika procesów rynkowych wyzwała jednak nowe trendy, wyzwania i zagrożenia w gospodarce. Mam tutaj na myśli w szczególności złożone konsekwencje (w tym prawne), które implikuje rozwój technologiczny w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego, nakładając na państwo i jego organy nowe funkcje i zadania w gospodarce. Powyższe zjawisko wyzwała konieczność weryfikowania oraz gradacji co pewien czas już sformułowanych przez jurysprudencję zadań i funkcji państwa w gospodarce.

Funkcje publicznej administracji gospodarczej wyrastają z przyjętego w Konstytucji RP³ ustroju gospodarczego. Społeczna gospodarka rynkowa zakłada ponadto trwałe występowanie zróżnicowanej treści funkcji administracji gospodarczej. Z tego względu weryfikacja znaczenia dotychczasowych oraz identyfikacja nowych funkcji administracji publicznej w gospodarce winna odbywać się przez pryzmat postanowień ustawy zasadniczej⁴.

Dla uchwycenia istoty sformułowanego w tytule problemu w niniejszym artykule zostanie dokonana analiza obejmująca specyficzny obszar aktywności państwa w gospodarce związany z metrologią prawną i techniczną. Sfera metrologii prawnej i technicznej jest bowiem ściśle związana z przemysłem, a przy tym odnosi się do szerokiego kręgu podmiotów gospodarczych i jest dziedziną, w której zadania realizują wyspecjalizowane organy administracji publicznej. Z tego powodu przedmiotem badań stał się jedynie fragment struktur państwowych – administracja miar. Wybór jest nieprzypadkowy, ponieważ ów dział niezespalonej administracji rządowej stanowi jaskrawy przykład zmieniającej się roli administracji w gospodarce, następującej pod wpływem zmian ustrojowych i gospodarczych po 1989 r., a następnie ugruntowanych w ustawie zasadniczej.

KONSTYTUCJA RP JAKO ŹRÓDŁO FUNKCJI ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W GOSPODARCE

Zdaniem T. Rabskiej funkcje administracji gospodarczej wyznacza w podstawowym zakresie charakter złożonego ustroju gospodarczego: społecznej gospodarki rynkowej⁵, którego treści należy poszukiwać przede wszystkim w normach

Warszawa 2000; R. Stasikowski, *Funkcja regulacyjna administracji publicznej*, Katowice 2009; *Organizacja administracji publicznej z perspektywy powierzanych jej zadań*, red. T. Bąkowski, Warszawa 2015.

³ Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁴ K. Kiczka, *Funkcje administracji gospodarczej jako przedmiot badań*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej...*, s. 58–59.

⁵ T. Rabska, *Gospodarka rynkowa i jej zasady*, [w:] *Konstytucja i gospodarka*, oprac. P. Kazanowski, Warszawa 1995, s. 80.

konstytucyjnych⁶. W świetle art. 20 Konstytucji RP gospodarka rynkowa oparta jest na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych. Zasada społecznej gospodarki rynkowej jako najbardziej ogólna zasada ustrojowa stanowi podstawę ingerencyjnej działalności organów władzy publicznej zorientowaną na cele społeczne⁷, tym samym budując fundamenty do określonych działań organów administracji i wiążąc ich funkcje również z innymi zasadami ustrojowymi.

W związku z powyższym znaczenie społecznej gospodarki rynkowej dla definiowania funkcji administracji gospodarczej wypływa też z innych artykułów ustawy zasadniczej, spośród których należy przytoczyć przede wszystkim następujące: „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej” (art. 2); „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” (art. 5); „ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny” (art. 24); „władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłemu pokoleniom. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych” (art. 74); „władze publiczne chronią interes konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi” (art. 76)⁸.

Przywołane postanowienia Konstytucji RP tworzą zasadniczy szkielet dla funkcji administracji publicznej w gospodarce, które w zmieniających się realiach społecznych i gospodarczych nabierają nowego znaczenia i treści. Faktem jest jednak, że polska Konstytucja w sposób ogólny wskazuje na interesy publiczne i powinności państwa w gospodarce, a poza tym niewiele ustaw je wprost formułuje⁹, niezaprzeczalnie jednak punktem wyjścia do rozważań na temat istoty gospodarki rynkowej oraz roli organów państwa powinny być przepisy ustawy zasadniczej¹⁰. Warto się odnieść w tym względzie do wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego, zdaniem którego społeczna gospodarka rynkowa ma swoje szersze podstawy niż tylko te, które wynikają z art. 20 Konstytucji. Społeczna gospodarka rynkowa oznacza przyjęcie współodpowiedzialności państwa za stan gospodar-

⁶ M. Zdyb, *Konstytucjonalizacja egzekucji administracyjnej*, [w:] *System egzekucji administracyjnej*, red. J. Niczyporuk, S. Fundowicz, J. Radwanowicz, Warszawa 2004, s. 90.

⁷ K. Strzyczkowski, *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2011, s. 84.

⁸ Tak: K. Kiczka, *op. cit.*, s. 56.

⁹ B. Popowska, *Klasyfikacja funkcji administracji publicznej w nauce publicznego prawa gospodarczego*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej...*, s. 83.

¹⁰ M. Zdyb, *Konstytucjonalizacja egzekucji...*, s. 90.

ki w postaci obowiązku podejmowania przez działające w jego imieniu organy przedsięwzięć, których celem jest łagodzenie społecznych skutków funkcjonowania gospodarki rynkowej. Treść poszczególnych działań urzeczywistniających ów cel powinien ustalić ustawodawca zwykły¹¹.

POGLĄDY DOKTRYNY NA TEMAT FUNKCJI ORGANÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W GOSPODARCE

Szerokiego przeglądu podstawowych funkcji administracji publicznej identyfikowanych w doktrynie prawa dokonała B. Popowska, która słusznie zauważa, że przedstawiciele nauki nie są zgodni co do jednolitego ich katalogu¹², proponując ich własne nazwy oraz z biegiem czasu formułując nowe klasyfikacje¹³. Mimo różnorodnych ujęć i stosowania różnej terminologii dokonywane przez naukę klasyfikacje funkcji administracji publicznej w gospodarce w wielu zakresach są ze sobą zbieżne, dlatego można sformułować zbiorczą siatkę pojęć¹⁴. Najczęściej wyróżnianymi funkcjami są: reglamentacja, policja administracyjna, kontrola gospodarcza i planowanie, regulacja, wspieranie gospodarki, ochrona konkurencji¹⁵, kierowanie gospodarką, wspieranie przedsiębiorczości. Osobnym problemem jest natomiast kwestia rozumienia tych pojęć, chociaż – jak zauważa P. Lissoń – z reguły proponowana nazwa pozwala domyślać się, co jest treścią tych funkcji¹⁶. Warto wspomnieć o sporach doktrynalnych związanych z szerokim lub wąskim zakresem definiowania niektórych funkcji, np. policja administracyjna oraz funkcja regulacyjna są niekiedy ujmowane w ramach funkcji reglamentacyjnej¹⁷.

Powyższe zjawisko jest podyktowane różnym rozumieniem w literaturze prawniczej pojęcia „funkcja”, o czym wspomina P. Lissoń, zwracając uwagę na dwa ujęcia tego terminu: normatywne i realne. W ujęciu normatywnym pojęcie funkcji jest ściśle powiązane ze sferą norm prawnych. Są to określone zespoły zadań bądź kompetencji administracji, dające się ustalić na podstawie analizy tekstu prawnego. W znaczeniu realnym „funkcja” odnosi się natomiast do faktycznych zespołów działań podejmowanych przez administrację publiczną na rzecz państwa w gospodarce bądź do skutków tych działań w pewnej sferze rzeczywistości

¹¹ Wyrok TK z dnia 30 stycznia 2001 r., K17/00, OTK 2001, nr 1, poz. 4.

¹² B. Popowska, *op. cit.*, s. 80.

¹³ P. Lissoń, *Funkcje administracji gospodarczej a wyspecjalizowane organy administracji*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej...*, s. 91.

¹⁴ *Ibidem*, s. 92.

¹⁵ B. Popowska, *op. cit.*, s. 84.

¹⁶ P. Lissoń, *op. cit.*, s. 92.

¹⁷ B. Popowska, *op. cit.*, s. 83.

społecznej¹⁸. W wielu rozważaniach naukowych często zacierają się różnice między powyższymi znaczeniami – sfera faktycznych działań administracji utożsamiana jest ze sferą zadań i przepisów prawnych. Takie podejście poparte jest założeniem, że zadania i funkcje należące do sfery powinności prawnej mają swój ścisły odpowiednik w faktycznych działaniach administracji¹⁹. Powyższa relacja nie zawsze jednak zachodzi w praktyce, gdyż rzeczywisty zakres zadań wykonywanych przez państwo może być szerszy niż zakres zadań wyznaczony przez obowiązujące prawo. Znacznie częściej występuje sytuacja odwrotna, kiedy to działania podejmowane przez państwo nie obejmują zadań przewidzianych w regulacjach prawnych, co jest spowodowane złożonymi czynnikami²⁰.

Na gruncie powyższych ustaleń bezpieczniejszą, bo bardziej transparentną, płaszczyzną rozważań na temat funkcji administracji gospodarczej jest podejście normatywne. Przystępując do redefinicji funkcji administracji miar w gospodarce, implikowanych zachodzącymi w niej procesami rynkowymi, bardziej przydatne jest jednak kryterium realne. W tym ujęciu możliwe jest bowiem zwrócenie uwagi na szereg działań tego działu administracji gospodarczej, w których wyrażają się funkcje zyskujące na coraz większym znaczeniu dla gospodarki państwa.

FUNKCJE ADMINISTRACJI GOSPODARCZEJ WOBEC ROZWOJU TECHNOLOGICZNEGO NA PRZYKŁADZIE ADMINISTRACJI MIAR

W warunkach rozwoju technologicznego i powodowanych nim zmian w gospodarce funkcją, która nabiera nowego znaczenia, jest wspieranie przedsiębiorczości przez państwo, która swą konstytucyjną podstawę znajduje w zasadzie sprawiedliwości społecznej zakładającej odpowiedzialność organów władz publicznych za gospodarkę zarówno na płaszczyźnie rozwojowej, jak i w zakresie utrzymywania zdolności gospodarki do jej prawidłowego funkcjonowania²¹. Funkcja wspierania gospodarki jest rozumiana jako oddziaływanie państwa na gospodarkę przez poprawę prawnej i faktycznej pozycji przedsiębiorców²².

Doktryna wiąże funkcję wspierania gospodarki przede wszystkim ze sferą majątkową aktywności przedsiębiorców. Działalność państwa w tym zakresie jest ujmowana jako dokonywanie różnego rodzaju świadczeń majątkowych na rzecz

¹⁸ P. Lissoń, *op. cit.*, s. 90–91. Definicję realną formułuje m.in. M. Górski (*Pojęcia – „funkcje administracji państwowej” i „zadania administracji państwowej”*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Iuridica” 1992, nr 52, s. 170), natomiast definicję normatywną prezentują M. Jełowicki (*Organy administracji specjalnej*, Warszawa 1990, s. 10) oraz K. Strzyckowski (*Rola współczesnej administracji...*, s. 75).

¹⁹ P. Lissoń, *op. cit.*, s. 91.

²⁰ S. Biernat, *Prywatyzacja zadań publicznych. Problematyka prawna*, Warszawa 1994, s. 17.

²¹ M. Szydło, *Wolność działalności gospodarczej*, Bydgoszcz–Wrocław 2011, s. 67.

²² K. Strzyckowski, *Prawo gospodarcze...*, s. 191.

przedsiębiorców, bez elementu wzajemności świadczenia ze strony wspieranych podmiotów w postaci: dotacji, subwencji, subsydiów, poręczeń, gwarancji, dostarczania środków rzeczowych, kredytów (w tym z klauzulą warunkowego umorzenia), pożyczek, wpłat na kapitał zakładowy, refundacji wydatków, bezpłatnego lub za niewielką opłatą przekazywania budynków lub gruntów, możliwości nabycia nieruchomości publicznej w trybie przetargu. Inną formą wsparcia jest ograniczanie lub zdejmowanie ciężarów publicznoprawnych. Są to: ulgi, zwolnienia podatkowe, odrażanie, rozkładanie na raty, umarzanie zobowiązań podatkowych lub innych należności publicznoprawnych, rezygnacja z poboru dywidendy lub udziału w zyskach, konwersja długu na kapitał zakładowy. Kolejną postacią wspierania gospodarki są inwestycje infrastrukturalne oraz inicjatywy mające na celu zwiększenie dostępu do informacji o zasadach i warunkach podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej²³.

Wspieranie gospodarki może być ujmowane w szerszym znaczeniu – w kategoriach wszelkich środków stosowanych przez szeroko rozumiane państwo, bezpośrednio lub pośrednio, w sposób ogólny bądź specyficzny, w celu wspierania prywatnych podmiotów gospodarczych, aby realizować przez to cele strukturalne, ekonomiczne lub socjalne²⁴. Mam tutaj na myśli spektrum zadań, których celem jest współtworzenie i generowanie postępu technologicznego w gospodarce, realizowanych przez wyspecjalizowane organy administracji publicznej, w tym przypadku organy administracji miar wykonujące zadania z zakresu szeroko ujmowanej metrologii prawnej i technicznej: czynności w zakresie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych, ekspertyzy techniczne tych przyrządów oraz realizowanie procedur w ramach oceny zgodności przyrządów pomiarowych z zasadniczymi wymaganiami, a także transfer specjalistycznej wiedzy do gospodarki. Udzielanie przedsiębiorcom różnych form wsparcia (nie tylko materialnych) ma na celu poprawę sytuacji gospodarczej tych podmiotów, stwarzanie im możliwości pełniejszego korzystania z wolności gospodarczej, stanowi również instrument włączania ich w realizację celów motywowanych zróżnicowanymi interesami publicznymi²⁵.

Wywodząc zasadę społecznej gospodarki rynkowej z zasady sprawiedliwości społecznej, wspieranie gospodarki powinno służyć też osiągnięciu takich celów ogólnospołecznych, jak rozwój nowych produktów, technologii i postęp naukowy, czemu służy metrologia. W tej płaszczyźnie doniosłe zadania realizują organy administracji miar, które niesłusznie bywają niekiedy pomijane w katalogu struktur administracji gospodarczej²⁶.

²³ K. Horubski, *Funkcje administracji gospodarczej*, [w:] *System Prawa Publicznego*, t. 8A: *Publiczne prawo gospodarcze*, red. J. Grabowski, L. Kieres, A. Walaszek-Pyziół, Warszawa 2013, s. 754; K. Strzyczkowski, *Prawo gospodarcze...*, s. 91; M. Szydło, *op. cit.*, s. 70.

²⁴ K. Horubski, *op. cit.*, s. 753.

²⁵ Por. na ten temat wypowiedzi M. Szydło, *op. cit.*, s. 68–69.

²⁶ Por. P. Lissoń, *op. cit.*, s. 102–104.

Należy zauważyć, że charakter kompetencji i instrumentów prawnych, w które ustawodawca wyposażył organy administracji miar w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach²⁷, ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych²⁸, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych²⁹, ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności³⁰ oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku³¹, ugruntowuje pozycję tego działu administracji w pionie administracji gospodarczej. Odbiorcami usług wykonywanych przez administrację miar są niemal wyłącznie podmioty gospodarcze. Zakres funkcji realizowanych przez organy administracji miar obejmuje ponadto funkcje tradycyjnie wyodrębniane w doktrynie: reglamentacyjną, kontrolną i policyjną.

W obecnych warunkach rynkowych coraz większego znaczenia nabiera jednak funkcja wspierania gospodarki w zmodyfikowanym znaczeniu przedstawionym powyżej. Niezwykle istotny jest kontekst pozanormatywny metrologii, której celem jest zapewnienie uczciwości i pewności obrotu gospodarczego oraz bezpieczeństwa technicznego i produkcyjnego, realizowany przez organy administracji miar za pomocą specjalistycznych metod i narzędzi na warunkach określonych w przepisach prawa. Technologie pomiarowe leżą u podstaw rozwoju niemal wszystkich obszarów współczesnej gospodarki. Dynamiczny rozwój technologiczny spowodował bowiem zastosowanie metrologii w wielu dziedzinach gospodarki, bez których nie mogłyby się rozwijać. Wynika to z generalnego trendu miniaturyzacji produktów i rozwoju nanotechnologii. Nowe pola rozwoju metrologii stanowią: farmacja, biotechnologia, medycyna, energetyka, ochrona środowiska, techniki satelitarne.

Rosnące znaczenie metrologii w gospodarce i życiu społecznym spowodowało przewartościowanie funkcji państwa z nią związanych, realizowanych przez organy administracji miar zwłaszcza na poziomie centralnym, z funkcji reglamentacyjnej i policyjnej na rzecz wspierania gospodarki. Aktywność państwa w sferze metrologii powinna się obecnie koncentrować na inwestowaniu w przedsięwzięcia o charakterze badawczo-rozwojowym oraz transferze technologii do krajowego przemysłu celem wspierania jego konkurencyjności. Oprócz tradycyjnych zadań związanych z prowadzeniem metrologii prawnej i nadzoru metrologicznego dochodzą nowe, dotyczące metrologii naukowej i transferu wiedzy do gospodarki³². Implikuje to potrzebę reformy organizacyjno-ustrojowej struktur administra-

²⁷ T.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 884.

²⁸ T.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1161.

²⁹ Dz.U. z 2005 r., nr 180, poz. 1494 ze zm.

³⁰ T.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 665.

³¹ Dz.U. z 2016 r., poz. 542 ze zm.

³² A. Żywicka, *O koncepcjach zmian w organizacji administracji miar*, [w:] *Współczesne kierunki zmian administracji publicznej*, red. P. Bieś-Srokosz, Częstochowa 2016, s. 144.

cji publicznej realizującej zadania w tym zakresie, z czego doskonale zdaje sobie sprawę ustawodawca.

W polskim modelu organizacyjnym rolę krajowej instytucji metrologicznej sprawuje Główny Urząd Miar – urząd obsługujący Prezesa Głównego Urzędu Miar o typowo urzędowej strukturze, formie prawnej i zadaniach, stanowiący część aparatu organizacyjnego administracji miar. Istniejące rozwiązanie jest od wielu lat poddawane ostrej krytyce jako przestarzałe i nieprzystające do aktualnych realiów gospodarczych. Zwraca się uwagę na niedostosowanie do wyzwań współczesnego świata, jako wzór podając rozwiązania występujące w państwach wysoko rozwiniętych, w których rolę krajowych instytucji metrologicznych pełnią specjalnie powołane do tego jednostki organizacyjne. Już 10 lat temu minister właściwy ds. gospodarki, jako organ nadzorujący administrację miar, podjął działania mające na celu identyfikację i analizę problemów krajowego systemu metrologicznego oraz wypracowanie koncepcji zmian systemowych. Służył temu opracowany przez T.J. Quinna na zlecenie Ministerstwa Gospodarki „Raport na temat instytucjonalnych aspektów rozwoju metrologii w Polsce”³³, którego negatywne konkluzje na temat dotychczasowego modelu organizacyjnego polskiego systemu metrologicznego stanowiły podstawę do przygotowania w 2014 r. założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o miarach, który jednak nie doszedł do skutku nawet w postaci projektu ustawy.

Problem został podjęty ponownie w 2016 r. Aktualnie rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o miarach oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie jest przedmiotem prac w Sejmie³⁴. Został on przygotowany w duchu rozwiązań umożliwiających realizację przez administrację miar funkcji wspierania rozwoju gospodarczego w ramach Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Powyższy trend jest widoczny w szczególności w gruntownej redefinicji zadań Prezesa GUM w art. 16 Prawa o miarach, w którym szeroko rozbudowano katalog zadań kluczowych dla rozwoju innowacyjnej gospodarki, związanych z prowadzeniem prac badawczych i naukowych, oraz wsparcia krajowego przemysłu. W proponowanym art. 16 do zakresu działania Prezesa w zakresie analizowanej funkcji ma należeć:

- 1) utrzymywanie i rozwój systemu legalnych jednostek miar i państwowych wzorców jednostek miar, w szczególności:
 - a) budowa, utrzymywanie i modernizacja państwowych wzorców jednostek miar i układów pomiarowych służących do przekazywania jednostek miar przechowywanych i stosowanych w Urzędzie, oraz prowadzenie prac rozwojowych w tym zakresie,
 - b) informowanie, w drodze obwieszczenia, o spełnieniu przez wzorce jednostek miar warunków określonych dla państwowych wzorców jednostek miar,

³³ *Ibidem*, s. 143–144.

³⁴ Druk sejmowy nr 1195.

- c) zapewnienie, w drodze porównań, powiązania państwowych wzorców jednostek miar z międzynarodowymi wzorcami jednostek miar lub wzorcami jednostek miar w innych krajach, a także potwierdzania kompetencji w zakresie realizowanych wzorcowań i pomiarów,
 - d) zapewnienie przekazywania wartości legalnych jednostek miar od państwowych wzorców jednostek miar do przyrządów pomiarowych, w tym na rzecz podmiotów wykonujących działalność w celu zapewnienia jednolitości miar i dokładności pomiarów związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa [...],
 - e) sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych i laboratoriów spoza administracji miar, będących właścicielami państwowych wzorców jednostek miar, utrzymujących i udostępniających te wzorce,
 - f) wytwarzanie i certyfikacja materiałów odniesienia,
 - g) wykonywanie ekspertyz i badań przyrządów pomiarowych,
 - h) wyznaczanie wartości wielkości przez wykonywanie pomiarów przedmiotów, w stosunku do których dokonywane są czynności pomiarowe,
 - i) organizowanie i prowadzenie krajowych porównań międzylaboratoryjnych;
- 2) prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinach dotyczących metrologii, w szczególności w zakresie technologii pomiarowych, oraz współpraca z innymi jednostkami naukowymi w tym zakresie;
 - 3) wspieranie i inspirowanie rozwoju krajowego przemysłu, w szczególności:
 - a) udzielanie konsultacji i prowadzenie doradztwa technicznego w zakresie przyrządów, metod oraz technologii pomiarowych,
 - b) organizowanie i prowadzenie szkoleń specjalistycznych w dziedzinie miar i technologii pomiarowych,
 - c) prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia miar i metrologii, w tym prowadzenie działalności wydawniczej,
 - d) inicjowanie prac normalizacyjnych w sprawach miar,
 - e) inicjowanie rozwoju badań naukowych, prac rozwojowych i innych przedsięwzięć w dziedzinach dotyczących metrologii oraz nawiązywanie i prowadzenie współpracy z krajowymi podmiotami zajmującymi się taką działalnością; [...]³⁵.

Planowane jest również utworzenie nowego opiniodawczego organu działającego przy Prezesie GUM – Rady Metrologii. W założeniach projektu Rada ma być eksperckim organem, składającym się z przedstawicieli gospodarki, administracji i nauki, wspomagającym Prezesa GUM, powołanym w celu opiniowania planów strategicznych i kierunków rozwoju metrologii.

Proponowane zmiany legislacyjne niewątpliwie wskazują na rosnącą rolę funkcji wspierania gospodarki przez administrację miar, nawet kosztem pozostałych zadań. Planowane przekształcenia w obrębie struktur administracji miar pociągną za sobą konieczność wyposażenia ich w odpowiednie środki i instrumenty, które zapewnią skuteczną realizację tej funkcji.

³⁵ *Ibidem.*

UWAGI KOŃCOWE

Zmiany społeczno-gospodarcze i rozwój nowych technologii implikują doniosłe skutki w sferze ingerencyjnej działalności państwa w gospodarce, wywołując konieczność redefinicji funkcji realizowanych przez jego organy, wpływających z konstytucyjnej zasady społecznej gospodarki rynkowej. Szczególnego znaczenia nabiera obecnie funkcja wspierania gospodarki przez organy administracji publicznej, którą należy pojmować w szerszym ujęciu jako podejmowanie działań zmierzających do jej rozwoju technologicznego i transferu wiedzy do przemysłu. Pozytywnie trzeba ocenić w tym względzie działania organów państwa zmierzające do jej wzmocnienia. Pełne urzeczywistnienie tej funkcji wymaga bowiem przeprowadzenia istotnych zmian o charakterze organizacyjnym, ustrojowym oraz kompetencyjnym w aparacie administracji publicznej. Doskonałym tego przykładem jest zaprezentowana administracja miar. Wszystkie zadania realizowane przez administrację miar z zakresu metrologii, bez względu na ich charakter, wynikają z rozwoju technicznego lub ten rozwój współtworzą. Oczekiwania otoczenia gospodarczego wobec administracji miar na przestrzeni lat ulegały zmianom, metamorfozie podlegają zatem też jej funkcje. Obecnie oczekuje się, aby – oprócz tradycyjnych funkcji – była także motorem rozwoju technologicznego i generowała transfer wiedzy metrologicznej do gospodarki, aktywnie uczestnicząc w rozwoju przedsiębiorczości.

BIBLIOGRAFIA

- Biernat S., *Prywatyzacja zadań publicznych. Problematyka prawna*, Warszawa 1994.
- Funkcje współczesnej administracji gospodarczej. Księga dedykowana Profesor Teresie Rabskiej*, red. B. Popowska, Poznań 2006.
- Górski M., *Pojęcia – „funkcje administracji państwowej” i „zadania administracji państwowej”*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Iuridica” 1992, nr 52.
- Horubski K., *Funkcje administracji gospodarczej*, [w:] *System Prawa Publicznego*, t. 8A: *Publiczne prawo gospodarcze*, red. J. Grabowski, L. Kieres, A. Wałaszek-Pyziół, Warszawa 2013.
- Jelowicki M., *Funkcje współczesnej administracji – próba klasyfikacji*, „Organizacja, Metody, Technika” 1983, nr 4–5.
- Jelowicki M., *Organy administracji specjalnej*, Warszawa 1990.
- Kiczka K., *Funkcje administracji gospodarczej jako przedmiot badań*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej. Księga dedykowana Profesor Teresie Rabskiej*, red. B. Popowska, Poznań 2006.
- Kosikowski C., *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, Warszawa 2000.
- Kuta T., *Funkcje współczesnej administracji i sposoby ich realizacji*, Wrocław 1992.
- Lissoń P., *Funkcje administracji gospodarczej a wyspecjalizowane organy administracji*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej. Księga dedykowana Profesor Teresie Rabskiej*, red. B. Popowska, Poznań 2006.
- Organizacja administracji publicznej z perspektywy powierzanych jej zadań*, red. T. Bąkowski, Warszawa 2015.

- Popowska B., *Klasyfikacja funkcji administracji publicznej w nauce publicznego prawa gospodarczego*, [w:] *Funkcje współczesnej administracji gospodarczej. Księga dedykowana Profesor Teresie Rabskiej*, red. B. Popowska, Poznań 2006.
- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o miarach oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Druk sejmowy nr 1195.
- Rabska T., *Gospodarka rynkowa i jej zasady*, [w:] *Konstytucja i gospodarka*, oprac. P. Kaczanowski, Warszawa 1995.
- Rabska T., *Prawo administracyjne stosunków gospodarczych*, Warszawa 1967.
- Stasikowski R., *Funkcja regulacyjna administracji publicznej*, Katowice 2009.
- Struktura centralnego aparatu gospodarczego i jego funkcje (analiza prawna)*, red. L. Kieres, Wrocław 1989.
- Strzycki K., *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2011.
- Strzycki K., *Rola współczesnej administracji w gospodarce (zagadnienia prawne)*, Warszawa 1992.
- Szydło M., *Wolność działalności gospodarczej*, Bydgoszcz–Wrocław 2011.
- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 884).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 665).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz.U. z 2005 r., nr 180, poz. 1494 ze zm.).
- Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1161).
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. z 2016 r., poz. 542 ze zm.).
- Wyrok TK z dnia 30 stycznia 2001 r., K17/00, OTK 2001, nr 1, poz. 4.
- Zdyb M., *Konstytucjonalizacja egzekucji administracyjnej*, [w:] *System egzekucji administracyjnej*, red. J. Niczyporuk, S. Fundowicz, J. Radwanowicz, Warszawa 2004.
- Zdyb M., *Publiczne prawo gospodarcze*, Kraków 2008.
- Żywicka A., *O koncepcjach zmian w organizacji administracji miar*, [w:] *Współczesne kierunki zmian administracji publicznej*, red. P. Bieś-Srokosz, Częstochowa 2016.

SUMMARY

The article aims at redefining the functions of economic administration in the social market economy formulated in the literature of reference as laid down in Art. 20 of the Constitution of the Republic of Poland, exemplified by the administration of measures. The paper gives a comprehensive account of a specific area of activity of the state in the economy, which is connected with technical and legal metrology. The sphere of legal and technical metrology is closely linked to the industry and, at the same time, it refers to a wide range of economic entities, it is a field in which the tasks are performed by the authorities of the administration of measures. The choice is not accidental, because this detached department of government administration is a glaring example of the changing role of administration in the economy, which originated under the influence of political and economic changes after 1989 and was then established in the Constitution of the Republic of Poland of 1997.

Keywords: social market economy; functions of economic administration; administration of measures

STRESZCZENIE

W artykule została podjęta próba redefinicji sformułowanych w literaturze przedmiotu funkcji administracji gospodarczej w warunkach społecznej gospodarki rynkowej ustanowionej w art. 20 Konstytucji RP, a przeprowadzono ją na przykładzie administracji miar. Rozważaniami został objęty specyficzny obszar aktywności państwa w gospodarce związany z metrologią prawną i techniczną. Sfera metrologii prawnej i technicznej jest ściśle związana z przemysłem, a jednocześnie odnosi się do szerokiego kręgu podmiotów gospodarczych. Jest dziedziną, w której zadania realizują organy administracji miar. Wybór jest nieprzypadkowy, ponieważ ów dział niezespolonej administracji rządowej stanowi jaskrawy przykład zmieniającej się roli administracji w gospodarce, zachodzącej pod wpływem zmian ustrojowych i gospodarczych po 1989 r., a następnie ugruntowanych w Konstytucji RP z 1997 r.

Słowa kluczowe: społeczna gospodarka rynkowa; funkcje administracji gospodarczej; administracja miar